

Javnaðarflokkurinn 70 ár - reyði tráðurin í føroyskum politikki

e-postur: javnadar@post.olivant.fo

Føroya Javnaðar-flokkur 70 ár á baki

Hjá okkum, sum í dag eru ung ella í miðalaldri, kann tað vera heldur torført at ímynda okkum, hvussu føroyska samfelagið og føroysku liviumstøðurnar vóru fyrri kanska fimti, seksti ella sjeyti árum síðani, ella um tað mundið, tá ið Føroya Javnaðarflokkur varð til og fór undir politiska virksemi sitt.

Trupulleikin hjá okkum er fyrst og fremst tann, at vit taka allar samfelagsins ágóðar sum sjálfvlygjur. Nakað sum er har og sum nakað, sum eigur at vera har. Men eyðvitað gruna vit litid yvir, at aftan fyri hvørt einasta faramstig, sum er hent í føroyska samfelagnum, liggur eitt drúgt og áhaldandi stríð.

Hví fáa pensionistar fólkapensjón, hví fáa tey avlammu avlammispensjón, hví fáa einkjur einkjupensjón, hví fáa okkara fiskimenn minstuløn, hví fáa vit samhaldsfasta, hví fáa vit børnini ansaði, tá ið foreldrin eru til arbeiðis, hví fáa tey arbeiðsleysu arbeiðsloysisstuðul, hví arbeiða vit 40 tímar um vikuna, hví fáa vit útbúgvingarstuðul og ókeypis skúlagongd, hví eru vegir, berghol og sjóvegis ferðasamband komin, hví fáa vit almanna-hjálp, tá á stendur, hví fáa vit ókeypis sjúkrarøkt, tá vit eru innløgð á sjúkrahúsi?

Hetta eru bert nøkur dømi um batnar, nakrir gamlir og nakrir nýggir, sum so við

og við eru hendir í føroyska samfelagnum. Men einki av hesum er komið av sær sjálvum. Aftan fyri hvørt einasta faramstig av bæði nevndum og ónevndum liggur eitt langt og krevjandi stríð, har sjálvsagt ymiskir partar á arbeiðsmarknaðinum og í politiska livinum hava lutikið. **Men ein reyður tráður er kortini, og tað er tann Føroyski Javnaðarflokkurinn.**

Frá 1906 og fram til 1927 snúði alt tað politiska lívið seg stórt sæð um tað sama, sum í dag er høvuðsevnið, nevnliga okkara ríkisrettarliga stöð mótvegis Danmark. Politikkurin var ein long togtoan aftur og fram um sjálvstýri ella meira samband.

Men við Javnaðarflokkinum fingur vit eina nýggja dimensjón inn í føroyskan politikk, eina dimensjón, sum setti fólksins tørv og vælferð í hásetið. Og alt síðan byrjanina í 1927, og alt síðan, vit fyrstu ferð fingur umboðan á Føroya Løgtingi í 1928, hava fólksins umboð og stuðlar áhaldandi staðið í stríðnum at vinna hesum fólki, her býr, so fragar umstøður, sum gjørligt. Tað er tann reyði tráðurin.

Tað stóð ein grein í einum donskum blaði, har ein lærður royndi at gera sær tankar um, um ikki danski javnaðarflokkurinn hevði tænt sínum endamáli, og tí ikki longur hevði nakað at stríð-

ast fyri. Flokkurinn hevði vunnið øll síni upprunaligu mál, og danska samfelagið var vorðið til eitt nýmótans vælferðarsamfelag. Vit kunnu hugsa okkum, at slíkir tankar eisini kunnu stinga seg upp her hjá okkum. Hevur Føroyski Javnaðarflokkurinn ikki fyrri langari tíð síðan vunnið øll síni fyrstu upprunaligu mál og tiskil ikki longur hevur nakað at stríðast fyri?

Men eins og danska svarið til henda spurning var eitt greitt nei, so er svarið her hjá okkum eisini eitt greitt nei. Sjálvandi hevur føroyska samfelagið og føroyska fólkið brúk fyri einum virknum og sterkum Javnaðarflokki, sum bæði kann vinna nýggjar sigrar til frama fyri fólksins vælferð, og sum kann forða afturhaldskreftinum frá teimum borgarligu í at taka vinnin rættindi frá okkum.

So leingi vit í Føroyum hava ein virknan Fólka-flokk og ein virknan Sambands-flokk og nú eisini aðrar í ymskum búnum, so má tað standa hvørtjum mansbarni í Føroyum púra greitt, at borganin fyrri verju av vinnu-rættindum, og stríðs-mennir fyrri framhaldandi framstígum í samfelagnum, teir eru at finna í Javnaðarflokkinum.

Hóast vit í Javnaðarflokkinum hava møtt nakað av mótgangi seinastu tíðina, so standa vit sterkari í stríðnum, tí mótgangurin styrkir.

Fólk eru fjarin frá okkum og hava sett nýggjar flokkar á stovn, sum síðani eru syndraðir, so byggir okkara politikkur á somu grunnsjónarmið, sum tey, sum vóru galdandi, tá menn fóru upp í politiska stríðið í 1927.

Hetta eru grunnsjónarmið, **hvørs reyði tráður** er, at Føroyar skulu vera eitt gott land at búgva í fyrri allar føroyingar, har vit lyfta í felag, har vit hjálpa teimum, ið hava hjálpt fyrri neyðini, har vit solidariskt finna loysnir við virðing og um-sorgan fyrri hvørjum øðrum.

Tí eru hesi grunnsjónarmið órørd av tíðarinnar tonn. Tey eru og vilja framhaldandi vera aktuall og **tann reyði tráðurin í okkara politikki.**

Ikki tí sjálvsagt broytir flokkurinn virkisskrá, soleiðis sum samfelagið broytist, og nýggjar loysnir skulu finnast. Nýggjar tíðir krevja ein nýggjan dagfórðan politikk. Men harvið er sanniliga ikki sagt, at nýggjar tíðir krevja nýggjar flokkar.

Politikkur er at finna loysnir, sum nútíðin krevur av okkum. Tí mennist tann virkin politikkurin alla tíðina, soleiðis at hann altíð hevur eitt boð upp á loysnir, sum samtíðin krevur. Men hyggja vit aftur um loysnirnar, so siggja vit aftur har tann reyða tráðin, har vælferðin hjá fólkinum eigur fyrsta pláss. Ikki vælferðin hjá teimum fáu útvaldu, sum teir borgarligu taka sær

av, men tvørturímóti vælferðin hjá øllum – uttan undantak.

Tað hevur verið hugaligt í seinastu viku at lisið tær greinar, sum javnaðarfólk hava havt í *Sosíalinum* í samband við 70 ára dagin. Eg fari floksins vegna at takka fyrri hesar greinar, sum avgjørt hava stímbrað og fjálgað um okkara felags stríð.

Eg fari at enda floksins vegna at ynskja okkum øllum tillukku við Føroya Javnaðarflokki, og eg fari

somuleiðis at takka teimum mongu trúgvu, sum áhaldandi hava staðið mitt í stríðnum, sum hesin flokkur hevur tikið á seg, og ikki minst teimum mongu, sum hava víst hesum flokki og hesum politikki sítt álit, og tað skal verða mitt ynski, at vit geva flokkinum ta gávu, sum hann mest av øllum hevur uppiðrið, nevnliga at vit fara út og vinna flokkinum eitt gott val.

Jóannes Eidesgaard,
flokksformaður

Verja tað vunna og virka fyrri bestu korum

Tað hevur havt stóran týdning fyrri okkara samfelag, at Javnaðarflokkurinn var stovnaður. Fyri 70 árum síðani vóru peningaliga ringar tíðir og livikortini trøng.

Togatin samband - sjálvstýri har ónga leið, og har ongan framburð við sær.

Drúgt var stríðið og andrøðurin harður, men vend

kom í og Javnaðarflokkurinn eigur sín lut í hesum fram-burði.

Síðan 1948, tá Heima-stýrslógin kom, hevur flokkurinn átt lögmann og sostatt havt ábyrgdina av landsins stýri í 24 ár.

Vóru uppgávurnar og av-bjóðingin stór tá – so eru tær ikki minni í dag, tí tað ein hevur vunnið kann

gleppa av hondum.

Stórar uppgávur eru fyrri framman, m.a. hesar:

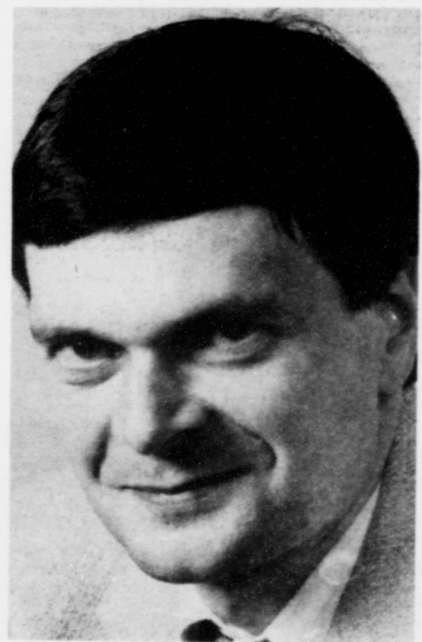
Oljuvinnan. Fiskidnaður. Sosíalu viðurskiptini. Rættartryggin. Útjaðarøkini (miðsavnan). Almenna skuldin. Sæthúsaskuldin (privata skuldin). Heima-stýrisskipanin og mong onnur mál.

Á øllum økjum vil Javn-

aðarflokkurinn verja tað vunna og virka fyrri, at fólksins kor eru á hædd við tíðarinnar krøv og ongantið aftanfyrri bestu aðrastaðni.

Flokkurinn fer framyvir at geva okkara fólki, ið er okkara besta tilfeingi, umstøður at liva og virka her.

Mikkjal Sørensen

Lýsið í *sosíalín*um